

[Svend Haugaard.]

det måske sådan, at hvis man tvang det ind i et system, så ville det blive ulykkeligt, fordi det ikke er i stand til at svare til de krav, der her stilles.

Målet må altså ikke først og fremmest være det at få givet alle den samme høje uddannelse, ikke engang det at give dem en lige lang uddannelse, men det må være at give lige og fri adgang til en uddannelse af den art og i det omfang, som den enkelte lyst og evner strækker til. Jeg vil gerne understrege, at vi må være med til at skabe denne lyst, og vi må være med til at give de evner, der er, de bedste muligheder.

Jeg vil yderligere tilføje, at der skal tages ganske særlige hensyn og ydes ekstra hjælp til de svageste evner. Herved vil mange kunne hjælpes, som ellers dumper gennem systemet.

Indtil vi fik HF-prøverne og deres anerkendelse, som kom noget nølende, var det svært at starte på en videregående uddannelse, hvis man ikke gik den slagne gymnasievej. HF var en meget stor bedring, som jeg mener der er grund til at stille store forventninger til i fremtiden. Jeg synes, det er noget meget positivt, at et menneske i en forholdsvis moden alder på denne måde lettes adgangen til en videregående uddannelse. Det er vigtigt dels for deres egen skyld, men det er også vigtigt, fordi den kontakt, de pågældende har fået med virksomhederne, måske kan betyde et sundhedspust ind på de højere læreanstalter.

Jeg mener, vi bør være meget åbne over for studerendes muligheder for i en kortere eller længere tid at blive beskæftiget i erhvervslivets praktik. Respekt for andres indsats, forståelse for det fælles samfunds problemer er det svært at opnå uden denne direkte kontakt. Hvordan skal man lære at forstå andres væremåde og andres tankegang, hvis man ser det hele udefra, eller jeg skulle måske rettere sige: sådan lidt fra oven? Netop de, der skal undervise, har brug for at forstå.

Også højskolen og andre lignende frie

skoleformer bør kunne sættes ind som mellemed i uddannelsen, ikke mindst med henblik på samfundsforståelse.

HF bør videreudbygges, og jeg er med på de tanker, der har været fremme om, at sådanne prøver bør kunne stykkes sammen, og at der bør tages betydelige lokale hensyn ved placering af uddannelsesstederne. Det bør der, fordi den lokale mulighed gør valget af HF og dermed starten på en videregående uddannelse lettere. Der er virkelig tale om geografiske hindringer. HF skal ikke være nogen erstatning for gymnasiet, men det skal være et alternativ, og HF bør ikke fyldes af 17-årige direkte fra realklasserne.

Det vil også være en hjælp til at få flere til at gå studievejen, hvis man erkender behovet for større hensyn i uddannelsens og prøvernes tilrettelæggelse og tager større hensyn til variation i forudsætning og begavelse. Der kan godt være tilstrækkelig begavelse på ganske bestemte områder, uden at denne begavelse er meget alsidigt fordelt.

Især i hjem, hvor der ikke er tradition for at gå læsevejen, er der brug for mest mulig appel hertil, mest mulig oplysning. Jeg ved nok, der allerede er gjort meget, men jeg tror dog, der i hjemmene er brug for en fristende, overskuelig oversigt, som både på det økonomiske område og med hensyn til selve uddannelsen og de muligheder, den giver, kan hjælpe hjemmene til bedre vejledning. Hvis vi skal overvinde trægheden i de hjem, hvor der ikke er tradition for, at man går læsevejen, så skal der en meget betydelig oplysningsvirksomhed til.

Jeg mener absolut, det er ønskeligt, at der gives et øget elevmedansvar for hele uddannelsens forløb, og jeg mener, vi skal gå meget vidt i en demokratisering på betingelse af, at naturligt medfølgende pligter også bliver påtaget. Jeg vil gerne understrege, at man netop bør huske at tilbyde fornuftige pligter. Jeg mener, det er pjank, hvis man taler om demokrati alene i for-